

Orální premedikace mentálně handicapovaných pacientů

J. Málek¹, L. Hess², M. Fuksa³, V. Ščigel⁴, J. Dobešová¹, M. Řádková¹

¹KAR 3. LF UK a FNKV Praha, ²PEM, IKEM Praha, ³KARIM, IKEM,

⁴Stomatologické pracoviště IKEM Praha

Úvod

- Mentálně handicapovaní pacienti představují pro zdravotnický personál problém
 - Anxieta
 - Agresivita
 - Neschopnost spolupráce

Optimální analgosedace

- Neinvazivní způsob podání
- Akceptovatelná chuť
- Nízký objem
- Rychlý nástup účinku
- Předvídatelný účinek
 - Analgesie
 - Sedace
 - Minimální vliv na dýchání a oběh
- Možnost použití antidot

Cíl studie

- Optimalizovat složení a dávkování perorální analgosedace, která by umožnila
 - Manipulaci s mentálně handicapovaným pacientem
 - Uložení pacienta do stomatologického křesla
 - Vyšetření chrupu a provedení jednoduchých výkonů v dutině ústní
 - Zavedení i.v. kanyly
 - V optimálním případě ošetření v LA
 - Propuštění s doprovodem do ústavu sociální péče

Kombinace klonidin + midazolam + ketamin

- Složka analgetická i sedativní
- Vzájemná potenciace účinku
- Minimální vliv na dýchání
- Protichůdné vedlejší účinky
- Možnost použít antidotum alespoň u 1 složky

Metodika

- Asi 30 minut před plánovaným ošetřením aplikace chuťově korigované směsi
 - Ketamin 5 mg.kg^{-1}
 - Midazolam $0,3 \text{ mg.kg}^{-1}$
 - Klonidin $2 \text{ } \mu\text{g.kg}^{-1}$
- Sledované parametry
 - Nástup a kvalita analgosedace
 - Základní hodnoty oběhu a ventilace (SpO_2 , NIBP)
 - Rychlost zotavení, vedlejší účinky

Sledovaný soubor, kritéria

- Mentálně handicapovaní pacienti z Ústavu sociální péče Praha 4
- Neošetřitelní bez farmakologické intervence
- Indikace vyšetření nebo ošetření chrupu
- Kontraindikace
 - Známá alergie na pokusnou medikaci
 - Gravidita
 - Závažné systémové onemocnění mimo základní diagnózu
 - Neschopnost přijímat p.o.

Výsledky

16 osob (6 M + 10 Ž)

Věk $36 \pm 8,7$ roků

Hmotnost $60,5 \pm 11,2$ kg

Pouze vyšetření 1

Vyšetření + odstranění zubního kamene ultrazvukem 7

Vyšetření + ošetření zubu (výplň, extrakce v LA) 9

Nástup/max. efekt v minutách medián (min – max)	Možnost vyšetření (%)	Možnost i.v. (%)	Možnost ošetření (%)	Podání antidota (%)	Zotavení medián (min-max)
10 (5–25)/20 (10-45)	16 (100)	16 (100)	8 (89)	9 (56)	90 minut (45-120)

Nežádoucí účinky

- Prodloužený efekt nad 2 hodiny 0
- Opětovná sedace po odeznění antidota 2 (13%)
- Útlum dechu 0
- Hypotenze 0
- Hypertenze 0
- Tachykardie 0
- Bradykardie 0
- Psychomimetický účinek 0
- Nevolnost-zvracení 1 (7%)

Závěr

- Sledovaná analgosedace před stomatologickým vyšetřením/ošetřením
 - Nástup účinku v průměru 10 minut
 - U všech sledovaných osob umožnila manipulaci, ošetření, zavedení i.v.
 - U 8 osob z 9 umožnila i rozsáhlejší ošetření chrupu v LA, u jednoho bylo třeba doplnit podáním ketaminu a propofolu i.v.
- Další úkoly
 - Optimalizovat dávku jednotlivých složek